

ต้นทุนการผลิตข้าวของไทย จะแข่งขันได้กับเวียดนามหรือไม่... ในสถานการณ์ที่ต้นทุนปรับสูงขึ้น

หากจะเปรียบเทียบต้นทุนข้าวของไทย และของเวียดนามมีข้อมูลที่จะนำเสนอ คร่าวๆ ได้ดังนี้ โดยพบว่าจากการศึกษาของ Khiem(2010) ต้นทุนการผลิตข้าว ในฤดูนาปรังในพื้นที่ชลประทานของแหล่งผลิตข้าวเชิงการค้าที่สำคัญของเวียดนาม มีต้นทุนผันแปร 383.98 ยูโรต่อเฮกตาร์ เมื่อแปลงค่าเป็นต้นทุนต่อไร่ตกประมาณ 2,464.68 บาท และเมื่อนำต้นทุนผันแปร ดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิต

ข้าวของไทย จะพบว่าต้นทุนการผลิตข้าวของไทยสูงกว่าต้นทุนการผลิตข้าวของเวียดนามเกือบหนึ่งเท่าตัว และหากคิดเทียบเป็นต้นทุนต่อกก. แล้วพบว่าเกษตรกรไทย มีต้นทุนผันแปรในการผลิตข้าว 5.62 บาทต่อกก. (ยังไม่รวมต้นทุนคงที่) สำหรับเกษตรกรเวียดนามมีต้นทุนผันแปรในการผลิตข้าว 3.08 บาทต่อกก. ต้นทุนผันแปรในการผลิตข้าวของไทย ส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ยเคมีในสัดส่วนที่สูงหรือร้อยละ 48.07

รองลงมา ได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน ทั้งแรงงานคนและแรงงานเครื่องจักรร้อยละ 28.43 สำหรับต้นทุนผันแปรในการผลิตข้าวของเวียดนาม ส่วนใหญ่เป็นค่าแรงงานในสัดส่วนที่สูงร้อยละ 43.01 รองลงมาได้แก่ ค่าปุ๋ยเคมีร้อยละ 40.37 การที่ประเทศเวียดนามมีอัตราค่าจ้างแรงงานรายวันในภาคการเกษตรประมาณ 3.6 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือ 119 บาทต่อวัน ในขณะที่ประเทศไทยมีค่าจ้างแรงงาน

ต้นทุนการผลิตข้าวนาปรังในพื้นที่ชลประทานของไทยและเวียดนาม ในปี 2551

รายละเอียด	ต้นทุนการผลิตข้าวของไทย 1/		ต้นทุนการผลิตข้าวของเวียดนาม 2/	
	บาทต่อไร่			
ค่าพันธุ์	576.00	12.60	125.30	5.08
ค่าปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก และปุ๋ยฮอร์โมน	2,199.80	48.07	994.99	40.37
ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูข้าว	376.40	8.23	171.46	6.96
ค่าอื่นๆ	122.30	2.67	112.76	4.58
ค่าแรงงาน	1,301.40	28.43	1,060.17	43.01
-เตรียมดินและกำจัดศัตรูข้าวและวัชพืช	-	-	609.00	-
-เก็บเกี่ยว ตากและขนส่ง	-	-	451.17	-
รวมต้นทุนผันแปร	4,575.90	100.00	2,464.68	100.00
ผลผลิตต่อไร่	814.00	-	800.00	-
ต้นทุนผันแปรต่อ กก.(บาท)	5.62	-	3.08	-
ต้นทุนคงที่	2,480.10	-	-	-
รวมต้นทุนทั้งหมด	7,056.00	-	-	-
ต้นทุนทั้งหมดต่อ กก.(บาท)	8.66	-	-	-

ที่มา : 1/สมพร อิศวิลานนท์ (2552) 2/ Khien (2010)

เนื่องจากไม่สามารถหาอัตราค่าเช่าที่ดินและค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ การผลิตในการปลูกข้าวของประเทศไทยได้ แต่จากการสอบถามผู้เกี่ยวข้องได้ว่าค่าเช่าที่ดินและค่าเสื่อมอุปกรณ์ในการผลิตข้าวของเวียดนามอยู่ในระดับต่ำกว่าของไทย จึงกล่าวได้ว่าต้นทุนคงที่ในการผลิตข้าวของเวียดนามจะต่ำกว่าของไทย รวมถึงการนำไปสู่อุปกรณ์ที่ว่าต้นทุนการผลิตข้าวของเวียดนามจะต่ำกว่าของไทยเกือบเท่าตัว ดังนั้นในสถานะที่ปุ๋ยเคมีและค่าจ้างแรงงานมีราคาแพงแล้ว จะทำให้การผลิตข้าวของเกษตรกรไทยไม่สามารถแข่งขันได้กับการผลิตข้าวของเกษตรกรเวียดนาม แม้ว่าข้าวไทยจะถูกจัดให้มีคุณภาพเหนือกว่าข้าวเวียดนามก็ตาม

โดยสรุปในบทความนี้ได้ขออนุญาตให้เห็นภาพความสำคัญของข้าวไทยที่ได้เกิดขึ้นมานานแล้ว การปลูกข้าวไม่ได้เป็นเพียงวิถีชีวิตไทยในอดีต แต่มีการพัฒนาความสำคัญเรื่อยมาจนเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศมานานับศตวรรษ สินค้าข้าวนอกจากจะเป็นแหล่งอาหารของประชากร

ในประเทศแล้วยังเป็นแหล่งของสินค้าส่งออกมานานไม่น้อยกว่าศตวรรษที่ผ่านมา อันนำมาซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการขยายตัวของภาคการผลิตข้าวไทย และเมื่อมีนวัตกรรมปฏิบัติเชิงเกิดขึ้น โดยเฉพาะข้าวพันธุ์ไม่ไวต่อช่วงแสง ภาคการผลิตข้าวของไทยก็ได้รับเทคโนโลยีปฏิบัติเชิงมาใช้ในการผลิต การแพร่กระจายของข้าวพันธุ์ไม่ไวต่อช่วงแสงจะมีการปลูกกันในพื้นที่ชลประทานเป็นสำคัญ และสามารถปลูกข้าวได้หลายครั้งในรอบปี อันนำไปสู่การผลิตข้าวนาปีและข้าวนาปรัง แต่เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นที่ชลประทานจำกัด พื้นที่ปลูกข้าวของไทยส่วนใหญ่จึงอยู่ในพื้นที่น่าน้ำฝน เกษตรกรในพื้นที่น่าน้ำฝนส่วนใหญ่จะยังคงปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองหรือพันธุ์ไวต่อช่วงแสง ซึ่งมีผลผลิตต่ำ ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของไทยอยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบของเทคโนโลยีการปฏิบัติเชิงในช่วงกว่าสองศตวรรษที่ผ่านมา ได้กระตุ้นให้มีการยอมรับเครื่องจักรกลการเกษตรมาใช้แทนแรงงานคนมากขึ้น การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรได้มีผลอย่างสำคัญต่อประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยของแรงงานที่สูงขึ้น

สถานภาพการผลิตข้าวของเกษตรกรไทยได้มีการปรับฐานของต้นทุนการผลิตสูงขึ้นมากในสองทศวรรษที่ผ่านมา หากเทียบต้นทุนในการผลิตข้าวของไทยกับต้นทุนการผลิตข้าวของเวียดนามแล้ว เกษตรกรเวียดนามมีต้นทุนในการปลูกข้าวต่ำกว่าเกษตรกรไทยประมาณหนึ่งเท่าตัว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าประเทศไทยกำลังสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในการผลิตข้าวให้กับเวียดนาม

รายวันในภาคเกษตรประมาณ วันละ 240 บาท ความได้เปรียบของเวียดนามจึงอยู่ที่การมีต้นทุนแรงงานที่ต่ำกว่าประเทศไทยถึงหนึ่งเท่าตัวในการผลิตข้าว อีกทั้งการผลิตข้าวของเกษตรกรไทยในชลประทานมีค่าใช้จ่ายในการใช้ปุ๋ยเคมีสูงกว่าเกษตรกรในเวียดนาม สำหรับผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในพื้นที่ชลประทานเกษตรกรทั้งสองประเทศซึ่งเป็นข้าวพันธุ์ไม่ไวต่อช่วงแสงมีผลผลิตไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ 814 กก. ต่อไร่ของไทย และ 800 กก. ต่อไร่ของเวียดนาม